

Essay

Danmarks nationalscene med skuespillere
med funktionsvariationer

Danmarks nationalscene med skuespillere med funktionsvariationer

Af Ida Schmidt-Larsen

I Københavns Nordvestkvarter blandt virksomheder, caféer og lejligheder ligger Glad Teater – en del af Glad Fonden. Glad Fondens ældre bygninger genkendes på det gult malede træ, der sammen med et handicapparkeringsskilt og et stort GLAD-skilt pryder fondens indgang. Glad Teaters lokaler ligger på fjerde sal i en bygning med en tilkøbt elevator, da ikke alle har mulighed for at tage trapperne. Teateret har to øvelokaler, en garderobe/omklædning, en billedvæg med alle ansatte, rekvisit- og kostumerum, tekøkken, kontor, mødelokale og toiletfaciliteter, som findes på alle andre teatre. Men Glad Teater er ikke som alle andre teatre. Teatrets ensemble består af 18 skuespillere med funktionsvariationer¹, som er ansat i beskyttet beskæftigelse. Glad Teaters vision er at være Danmarks nationalscene med skuespillere med funktionsvariationer. På linje med den vision ønsker de at gøre scenekunst mere inkluderende (Kilde: OM GLAD). Men hvad er inkluderende scenekunst ifølge Glad Teater? Og hvordan forsøger de i praksis at skabe og berettigede den?

Som led i min specialeproces på kandidatuddannelsen i Pædagogisk Antropologi på DPU ved Aarhus Universitet foretog jeg i efteråret 2021 tre måneders feltarbejde på Glad Teater. Glad Teater var genstand for mit feltarbejde, hvorfra jeg undersøgte menneskelige relationer, dynamikker og identiteter samt scenekunst – med afsæt i teaterets deltagere og praksisser. Efterfølgende foretog jeg interviews med teatrets ledere og en håndfuld af teatrets skuespillere i januar og april 2022. Disse vil alene fremgå med fornavne der ikke deres egne, dvs. at deltagerne er pseudonymiserede. Artiklen er skrevet med et pædagogisk antropologisk blik og tager udgangspunkt i interviews med teaterets deltagere.

Repræsentativ medarbejderindflydelse

Glad Teater blev stiftet i 2006 og er en del af Glad Fonden – en socialøkonomisk virksomhed med over 300 ansatte og 110 elever. I 2007 skabte Glad Teater en skuespilleruddannelse, hvor mange af teatrets skuespillere er uddannede. Udover de 18 skuespillere består Glad Teater af de to stiftere: den kunstneriske leder Ulrik og den administrerende leder Morten samt en PR- og kommunikationsmedarbejder og en HR- og administrationsmedarbejder (Kilde: OM GLAD, GLAD TEATER).

Som andre større virksomheder har Glad Fonden en bestyrelse og et samarbejdsudvalg. Bestyrelsen består af to medarbejderrepræsentanter, én ordinært ansat, dvs. en medarbejder uden funktionsvariationer, og én medarbejder ansat i beskyttet beskæftigelse. I samarbejdsudvalget er begge medarbejdergrupper også repræsenteret. Ulrik beskriver, at den ligelige repræsentation er vigtig for dem i Glad Fonden: "(...) vi sikrer, at der er aldersspredning, kønsspredning og alle sådan nogle ting" (Ulrik²). Han fremhæver dermed, at medarbejdere i Glad Fonden, uanset om man har funktionsvariationer eller ej, har lige muligheder for at blive hørt.

1) Funktionsvariationer er ikke et synonym for funktionsnedsættelse, men dækker over alle menneskers varierende funktioner. I artiklen bruges termen til analytisk at skelne imellem mennesker med og uden funktioner der muliggør ansættelse i beskyttet beskæftigelse.

2) I nærværende artikel citeres der fra interviews med deltagerne Morten, Ulrik, Asta, Rikke, Lotte og Mikkel foretaget i perioden d. 26.01.22 til d. 31.01.22 og d. 21.04.22, som angivet i litteraturlisten.

Glad Teater har truffet et retorisk valg om at afprøve termen *funktionsvariationer* i stedet for termen *funktionsnedsættelse*. Ifølge Morten forsøger de sig med den relativt ukendte term fordi: "(...) vi vil jo gerne kommunikere, at vi ikke opfatter det som en nedsættelse nødvendigvis bare fordi man har ADHD, men det er helt klart en variation, ligesom alle mulige andre variationer er". For at følge Glad Teaters eksplicitte intention, vil jeg også benytte mig af termen funktionsvariationer.

Kunstneriske ambitioner for den inkluderende scenekunst

Morten og Ulrik har lavet teater sammen længe. Forinden stiftelsen af Glad Teater fik begge mulighed for at arbejde som forestillingsledere på en forestilling med tre skuespillere med funktionsvariationer. Det fik Morten til at falde "(...) pladask for de der udfordringer, der er på gulvet, kan man sige. Der er det der drama – helt naturlige, implicite dramaer (...)". Også Ulrik var begejstret, han fortæller, at da de "(...) ligesom så hvad det var, eller blev rørt af det, og mærkede, hvad det var, det gjorde ved os, så blev vi nysgerrige på, hvordan man kunne gøre mere af det og udnytte det endnu mere". Derfor stiftede de senere Glad Teater.

Glad forestilling. Foto: Søren Meisner

Med stiftelsen af Glad Teater forfulgte Morten og Ulrik visionen om at skabe mere inkluderende scenekunst. Inkluderende scenekunst er med Mortens ord: "(...) at inkludere alle mulige mennesker – altså alle mulige slags mennesker". Hertil fremhæver Morten, at det handler om repræsentationen af etnicitet, køn og funktionsvariationer. Morten beskriver, at "(...) hvis scenekunsten skal afspejle den menneskelig natur, så skal der også være alle mulige slags mennesker i scenekunsten". Yderligere bør "(...) forskellige historier, forskellige slags perspektiver (...)" være repræsenteret (Morten). Scenekunsten bør ifølge Morten, have større fokus på den virkelighed, som vi befinder os i. Det er Glad Teaters fokus.

Stiftelsen af Glad Teater krævede nytænkning, Morten fortæller: "(...) det var jo supersvært at få noget op at stå, og det fandtes jo ikke i forvejen, og hvilken boks skulle man passe ned i, og hvilken form skulle det have (...)". Den "boks" og "form", som de ønskede at skabe, skulle bryde med fortællingerne om, at "(...) 'det er synd for de handicappede' og 'det må også være godt for dem at lave teater'" (Morten). Morten og Ulrik ønskede at gøre noget andet end de mange initiativer i Danmark, hvis fokus var "(...) på procesorienteret teater som ligesom var for de medvirkendes skyld. Vi var interesserede i at lave noget, der var for publikums skyld. Og det var der ikke særlig meget af" (Ulrik). Det procesorienterede teater har, ifølge Lektor på DPU Søren Langager, ikke megen fokus på produktet i en professionel ramme, eftersom det, som formuleringen afslører, er selve processen, der er i fokus (Langager 2020, s. 114). Dét fokus ønskede Ulrik og Morten at udfordre. Ulrik uddyber: "Og alt det andet har også sin berettigelse, vi havde bare brug for og lyst til at putte det ind i en professionel ramme og give dem noget, fordi det syntes vi sku, de fortjente, og publikum fortjente at få noget, fordi vi oplevede det jo selv på egen hånd, det var dét, der ligesom var drivkraften". Dermed udfordrer Glad Teater forestillingen om, at scenekunst blot er *for* mennesker med funktionsvariationer, fordi man skal gøre noget *for* dem. De plæderer i stedet for, at scenekunst også kan være skabt i professionelle rammer *med* skuespillere med funktionsvariationer og være *for* publikum, fordi "publikum fortjente at få noget". Nøjagtigt som på andre teatre, hvor publikum og produktet er et grundelement for det professionelle teater.

Kombinationen af at arbejde med scenekunst i en professionel ramme samt at arbejde henimod mere inkluderende scenekunst betyder, at de på Glad Teater, ifølge Morten ikke må afvige fra at skabe teater der er "(...) kunstnerisk relevant og interessant og sådan noget. Det kan man sige, det er måske der, hvor enden kommer på det inkluderende, det er når det begynder at blive irrelevant kunstnerisk". For at undgå, at deres scenekunst bliver kunstnerisk irrelevant, fokuserer de på deres arbejdsprocesser: "(...) vi tænker jo megameget proces, ellers så kan det jo være fuldstændig ligegyldigt, for så har vi jo ikke vores skuespillere med, men vi italesætter det for os selv, altså fokuset er, at vi skal producere gode forestillinger. Og vi skal i mål med det. (...) Vi gør det jo ikke for processens skyld, men det er jo vigtigt, at vi sikrer, at det er en ordentlig proces" (Ulrik). Præciseringen af, at de skaber teater med en kunstnerisk præmis *med* skuespillerne med funktionsvariationer, og ikke procesorienteret teater som alene er *for* skuespillerne med funktionsvariationer, uden fokus på produktet i en professionel ramme, er vigtig for Glad Teater. Det er den præcisering der berettiger, at de både kan have fokus på processer og på produktet i en professionel ramme.

Professionel skuespiller – en udfordring af klientgørelse

Glad Teater driver som nævnt teater med professionelle rammer og beskyttet beskæftigelse. Ulrik siger: "(...) vi driver beskyttet beskæftigelse, det giver jo rigtig meget økonomi til at få hverdagen [til at fungere]: det giver lokalerne, og det giver sådan grundlønnen, men alle aktiviteterne, der har de produktionsmæssige rammer, det er jo penge, der kommer fra kulturmidler". Begge dele virker væsentlige, selvom beskyttet beskæftigelsesdelen mest af alt, ifølge Morten, er en "(...) praktisk kasse (...)". Beskyttede beskæftigelser i Danmark betegnes ofte som værksteder og tilbud. Her adskiller Glad Teater sig, da de betegner sig som en *arbejdsplads*. Yderligere omtales menneskene med funktionsvariationer som *ansatte*, *medarbejdere* og *skuespillere* i stedet for som *brugere*, *borgere* eller *elever*, som ellers er retorikken på beskyttede beskæftigelser (Kilde: Social- og Ældreministeriet). Disse retoriske valg fremhæver teaterets fokus på professionalitet og på at skabe skuespillere – og ikke

klienter. Professorer i sociologi Nanna Mik-Meyer og Margaretha Järvinen beskriver *klientgørelse* som processen, hvor et menneske skabes som en klient:

(...) en proces hvor menneskelige problemer oversættes til "systemsprog"; hvor individets situation afklares ud fra institutionelt fastlagte diagnoser og forståelsesrammer; hvor klienter tilpasses kategorier, der modsvarer de foranstaltninger og handlingsmodeller, velfærdsinstitutionerne råder over. (Mik-Meyer, Järvinen 2003, s. 10).

Glad Teaters måde at drive teater på – deres bevidste retoriske valg, deres forståelse af, at teater ikke blot er *for* mennesker med funktionsvariationer men også *med* mennesker med funktionsvariationer, deres fokus på faglighed og professionalisme – vidner om, at de udfordrer den klientgørelse, som mennesker med funktionsvariationer ofte oplever. De tilbyder skuespillerne en mulighed for at være andet end klienter ved at lave en "(...) ramme som mindede om den, vi kendte fra professionel scenekunst. Og altså ikke en pædagogisk ramme. Og dermed også lave en teaterskole og ligesom gå hele vejen, så meget som man nu kan, og i virkeligheden skulle de eneste amatører være spillerne, men de skulle så også gennem en udviklingsproces for at kunne blive professionelle" (Morten).

Complicité workshop. Foto: Janne Schnipper

Ved ikke at arbejde ud fra en pædagogisk ramme, og dermed ikke have pædagogisk personale ansat, adskiller Glad Teater sig fra den gængse beskyttede beskæftigelse, hvor det netop er normalt at have pædagogisk personale ansat (Kilde: Social- og Ældreministeriet). Ifølge Ulrik er det "(...) ret vigtigt, at vi forholder os til en faglighed, vi har det som fællesskab, og at det ikke handler om, at 'nu skal vi håndtere dig' på sådan en pædagogisk måde (...)". Døg fortæller Morten, at deres projekter og

ambitioner for skuespillerne ikke kan undgå også at være pædagogiske projekter på en pædagogisk måde, forskellen er, at deres fokus er på faglighed og at skabe teater.

Skuespillerne er selv opmærksomme på fraværet af pædagoger: Skuespilleren Asta forklarer, at hun "(...) er glad for, at der ikke er nogen pædagoger, så gør det, at jeg føler mere, at det er en arbejdsplads og ikke et eller andet andet, som det jo ikke er". Skuespilleren Mikkel tilføjer: "Børnehave, fritidshjem". Det tyder på, at fraværet af pædagoger giver skuespillerne mulighed for at opleve teatret som en arbejdsplads og sig selv som professionelle skuespillere. Ifølge antropolog Kirsten Hastrup m.fl. er en professionel identitet, noget man gør, og ikke noget man har: "Det at få en identitet er en proces, der foregår over tid, mellem mennesker i en fortløbende identifikation af ligheder og forskelle." (Hastrup m.fl. 2011, s. 177). Derfor er det relevant, at skuespillerne har mulighed for hver især at "gøre" identiteten som professionel skuespiller og at adskille sig fra andre positioner. Ulrik nævner, at de har fokus på, at "(...) skuespillerne har den selvforståelse, at de er mindst lige så meget værd, og det handler ikke om, at nu skal vi håndtere dem eller finde ud af, hvordan vi skal behandle dem". En måde Glad Teater muliggør den selvforståelse på, er ved at stille krav om, at skuespillerne har lysten og talentet til at spille teater, samt at de gennemgår en optagelsesprøve og en afklaringsperiode.

Skuespillerne er bevidste om Glad Teaters professionelle ramme, og de er seriøse om deres identitet som skuespillere. Asta fortæller: "Jeg er meget stolt af at være skuespiller. Altså bare nogle gange, når jeg får en besked, hvor der står: 'Kære skuespiller', så bliver jeg sådan: 'Ja det er mig'". Skuespillerne mener selv, at de har en plads i scenekunsten, som Mikkel siger, så er der "(...) jo mange måder at være skuespiller på." Han siger yderligere: "Altså man er her jo ikke for sjov. Vi er altså rimelig mange skuespillere, og vi er rimelig seriøse omkring vores arbejde. Det tænker jeg, det skal nok komme [anerkendelsen som professionel skuespiller] på et eller andet tidspunkt. Men hvad er vejen? Altså hvad er vejen at gå?" Hertil siger Asta: "Det er bare at åbne deres øjne". Denne bevidsthed om, at de stadig arbejder henimod mere inkluderende scenekunst, ses også i en samtale mellem skuespillerne Asta og Lotte: "Asta: 'Vi springer lige så langt ud, på en anden måde, men vi kommer lige så langt ud som de [skuespillere uden funktionsvariationer] gør', Lotte: Og så har vi udfordringer' [Asta afbryder], Asta: 'Det lærer vi da noget af', Lotte: 'Men så igen, alligevel går vi kampen i møde, og det tror jeg alle skuespillere gør uanset om man har et handicap eller ej.'" Samtalen skildrer, at "kampen" ikke skræmmer dem, fordi de er skuespillere som alle andre. Glad Teater formår at skabe en arbejdsplads, der giver skuespillerne mulighed for at realisere sig som professionelle skuespillere og ikke som klienter, der alene skal håndteres på en pædagogisk måde.

Modstand som almenmenneskeligt og dramatisk udtryk

"(...) det der tændte mig oprindeligt, da jeg lavede forestillingen med de tre skuespillere med funktionsvariationer, det var jo, at der var en modstand i dem, en fysisk modstand. Der var noget, de gerne ville, og de kunne helt tydeligt ikke opnå det. Det tændte mig. Jeg var ikke specielt interesseret i, at det var synd for dem, fordi de sad i kørestol, men modstanden interesserede mig, fordi det kunne jeg mærke, det kunne jeg selv genkende. Det er dér, kunst bliver relevant. Det er, når vi selv kan mærke den menneskelige konflikt (...)" (Morten). Med disse ord relaterer Morten den modstand, man kan mærke som kørestolsbruger med modstanden, han selv kan genkende som ikke-kørestolsbruger. Med udgangspunkt i sociolog Erving Goffmans stigmateori, vil de egenskaber, der gør, at et menneske sidder i kørestol, som oftest betragtes som uønskede og unormale. De sociale regler inden for sociale miljøer, der bestemmer, hvad der er ønskede og uønskede egenskaber, skabes i og af samfundet. Når mennesket bestemmes til at besidde uønskede egenskaber, stemples

og stigmatiseres det som unormal (Goffman 2009, s. 43-45). Mortens henvisning til, at følelsen af modstand for et menneske i kørestol kan være genkendelig for ham som ikke-kørestolsbruger på trods af deres forskellige præmisser, mindsker det skel, der ellers kunne være mellem ham selv som "normal" og mennesket i kørestol som "unormal" set gennem Goffmans teori. Morten giver udtryk for, at han ikke ser et behov for at fremhæve selve funktionsvariationen, eksempelvis egenskaben der gør, at et menneske sidder i kørestol, fordi den, i udøvelsen af scenekunst, ikke behøver fylde mere end andre former for menneskelig modstand. Hans udtalelse viser, at egenskaben i stedet kan statuere et eksempel på det almenmenneskelige og den genkendelige menneskelige konflikt. Med det udfordrer han, hvad der er ønskede og uønskede egenskaber.

Complicité workshop. Foto: Janne Schnipper

Deltagerne på Glad Teater har, som i alle andre sociale situationer, ikke ens egenskaber, kroppe, psyker eller personligheder, ikke ens diskursive positioner og ikke ens mål. Det er en præmis som former Glad Teater. I stedet for at have fokus på dét, der kan stigmatisere og klientgøre, har Glad Teater fokus på det faglige og det kunstneriske. Dét, der er almenmenneskeligt.

Skuespillere med stigma som kunstnerisk præmis

Skuespillerne taler mest af alt ind i samme forståelse som skildres i ovenstående afsnit, nemlig at deres funktionsvariationer bør betragtes som præmisser for deres kunstneriske arbejde på samme måde som andre præmisser, og at det ikke gør dem mindre professionelle. Hertil nævner Rikke: "(...) jeg har taget en uddannelse på tre år, derfor føler jeg mig som professionel skuespiller, så man skal ikke kalde mig for elev (...)". Rikke er dog alligevel opmærksom på, at hendes funktionsvariation, uden for Glad Teater regi, fylder mere end andre former for menneskelig modstand, hun siger: "(...) jeg ved ikke, om jeg vil kunne være ude på et rigtigt teater og sådan noget". Da jeg spørger Rikke,

hvad hun mener med “rigtigt teater”, svarer hun: “Jamen pga. mine handicaps og sådan noget. Jeg kunne ikke komme ind på Statens Teaterskole, jeg har ikke prøvet, men jeg ved, at jeg ville få afslag pga. det, som jeg nu fejler”. Rikkens svar kan forstås gennem Goffmans teori:

(...) de normer, han [hun] har overtaget fra det omgivende samfund, [kan] udstyre ham [hende] med en skarp opmærksomhed på, hvad andre ser som hans [hendes] svaghed, med det resultat, at han [hun] indrømmer, om end kun for nogle korte øjeblikke, at han [hun] faktisk ikke lever op til det, der kræves af ham [hende]. (Goffman 2009, s. 48)

Complicité workshop. Foto: Janne Schnipper

Koblingen af Rikkens svar og citatet fra Goffman viser, at Rikke er bevidst om det stigma, hendes “handicaps” kan tildele hende. Stigmatisering er dét, som Glad Teater udfordrer ved deres måde at drive og forstå teater og mennesker på. Ifølge Goffman tror den “normale” ikke-stigmatiserede person “(...) at den person, der er belastet med et stigma, ikke er et rigtigt menneske”. Hvorfor den “normale” “(...) opstiller en stigmatteori, en ideologi for at forklare hans [den stigmatiseredes] underlegenhed og overbevise os selv om den fare, han udgør.” (Goffman 2009, s. 47). Glad Teater gør det modsatte – de gør stigmaet, funktionsvariationen, til en naturlig egenskab og præmis i scenekunsten. Gennem forestillinger, workshops og samarbejder med andre scenekunstnere, også uden funktionsvariationer, arbejder de henimod at overbevise andre, og til tider også skuespillerne selv om, at stigmaet ikke er en “fare”, men dét der gør, at skuespillerne fra Glad Teater, kan det, de kan; dét, der gør, at inkluderende scenekunst er kunstnerisk relevant.

I samarbejde med det verdensberømte og prisbelønnede britiske teaterkompagni Complicité skabte Glad Teater i oktober 2021 en workshop i København. Heri deltog seks skuespillere fra Glad

Teater og fem internationale eksterne scenekunstnere uden funktionsvariationer, som ikke kendte specifikt til Glad-skuespillernes funktionsvariationer. Workshoppens fokus var at gøre det praktiske kunstneriske arbejde udforskende og legende uden at arbejde målrettet henimod en forestilling. Fokus var på deltagerne som mennesker, som kroppe og som en udforskende helhed, og ikke på skuespillernes funktionsvariationer. Forstået ud fra Goffman blev der på workshoppen ikke skabt sociale regler, der stigmatiserede skuespillernes funktionsvariationer (Goffman 2009, s. 43-45). Det lagde Rikke mærke til. Hun fortæller i et interview, at hun oplevede, at hendes funktionsvariation trådte i baggrunden på workshoppen: "Jeg tror bare, at det er fordi, at vi mærkede hinanden på en eller anden mærkelig måde. (...) Og så tror jeg, at der skete et eller andet ved, at alligevel fandt vi hinanden, fordi de var så blide og søde og rare og sådan noget. Det var ligesom om, det var ikke dem og os." (Rikke). Rikkens oplevelse blev muliggjort af workshoppens sociale miljø og sociale regler.

Scenekunstens fremtid

Glad Teaters vision om mere inkluderende scenekunst, og dermed en større repræsentation af skuespillere med funktionsvariationer på de danske scener, er stadig i proces. Ifølge Morten er der stadigvæk "(...) grund til at tale om inkluderende scenekunst, fordi den [øvrige scenekunst] er ikke-inkluderende (...)" og det får Glad Teater til at arbejde videre. Ulrik fortæller, at "(...) tendensen inden for inkluderende scenekunst er, og ønsket er, at det bliver mere integreret i den etablerede scenekunst, og det er også det man ser. Altså der er jo ikke nogen, der som sådan synes, at det er en dårlig idé. Der er mange, der har berøringsangst med det. Hvilket jeg godt forstår". Glad Teater forsøger at imødegå berøringsangsten ved workshops, "artist residencies" og produktioner med andre teatre og scenekunstnere, som ikke har funktionsvariationer. Ifølge Ulrik skaber disse samarbejder rum til, at "(...) vidensdele og få nogle fælles erfaringer med nogle andre, fordi 'så får vi øje på noget nyt', og jeg tror, at det er en måde at fjerne berøringsangst på (...)". Derudover er Glad Teater bevidste om, at de ved fortsat have en kunstnerisk kvalitet skaber rum for, at andre "(...) ser de muligheder som mennesker med funktionsvariationer kan tilføre, som ingen andre kan tilføre (...)" (Ulrik). Ulrik beskriver, at "(...) alle synes, at det har sin berettigelse, når det er, at det kommer op på et professionelt plan (...)". Derfor er den kunstneriske kvalitet og professionelle ramme vigtig for Glad Teaters vision om mere inkluderende scenekunst.

Da jeg efter endt feltarbejde har sagt på gensyn til Glad Teaters engagerede og sprudlende ensemble og ledere, kigger jeg tilbage på Glad Fondens bygninger, det gule træ, handicapparkerings-skiltet og det store GLAD-skilt – her tænker jeg på Mortens ord: "Jeg tror, det er gavnligt både for teatrets skyld og for de mennesker, der lever i vores land og i vores samfund, at vi får en mere inkluderende scenekunst, og det handler jo bare om repræsentation. Det handler om, hvem er det vi ser" (Morten).

Mit møde med netop dette teater og disse mennesker giver mig en oplevelse af, at jeg har besøgt et teater, hvor forståelserne og visionerne for inkluderende scenekunst, på godt og ondt, er længere fremme end i det øvrige teaterlandskab – det gør mig spændt på at følge scenekunstens udvikling i fremtiden.

Ida Schmidt-Larsen, Pædagogisk Antropolog, Cand. Pæd. Antro. Mine studier placerer sig inden for handicap- og identitetsforskning, med en personlig interesse for scenekunst. I forbindelse med mit speciale afholdt jeg, i samarbejde med Ulrik, et seminar på bibu: Biennial performing arts for children and youth d. 18. maj 2022.

Litteratur

GLAD TEATER. Online: <https://www.gladteater.dk/om-teater/> + <https://www.gladteater.dk/kontakt/> (Tilgået 08.03.22).

Goffman, E. 2009 [eng. udg. 1963]. *Stigma. Om afvigerens sociale identitet*. Samfundslitteratur.

Hastrup, K., Rubow, C. og Tjørnhøj-Thomsen, T. 2011. *Kulturanalyse: Kort fortalt*. Samfundslitteratur.

Järvinen, M. og Mik-Meyer, N. 2003. Indledning "At skabe en klient". I Järvinen, M. og Mik-Meyer, N. (red.) *At skabe en klient. Institutionelle identiteter i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

Langager, S. 2020. "Dobbelte spor. Socialpædagogik, kunst og æstetik - et essay". I *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, (2): s. 112-117.

OM GLAD. Online: <https://www.gladfonden.dk/om-glad/> (Tilgået 08.03.22).

Social- og Ældreministeriet. *Beskyttet beskæftigelse til personer med handicap eller sociale problemer*. Online: <https://sm.dk/arbejdsomraader/handicap/dag-og-botilbud-til-voksne/beskyttet-beskaeftigelse> (Tilgået 06.03.22).

Interview, Asta, Lotte og Mikkel d. 26.01.22.

Interview, Morten d. 27.01.22.

Interview, Rikke d. 25.01.22.

Interview, Ulrik d. 31.01.22, d. 21.04.22.